

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

โครงการ กรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน : ด้านสิ่งแวดล้อม

จัดทำโดยนางสาวกรสุภา นิตย์วิมล
ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์บริหารจัดการ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลางรุ่นที่ 15
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

โครงการ กรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน : ด้านสิ่งแวดล้อม

จัดทำโดยนางสาวกรสุภา นิตย์วิมล
ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์บริหารจัดการ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลางรุ่นที่ 15
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกระแสหลักในการพัฒนาระดับโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2573 โดยมีองค์การสหประชาชาติเป็นแกนนำในการรณรงค์ให้รัฐบาลของประเทศ เมืองและประชาชนทั่วโลกร่วมมือกันมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนทั่วโลก เพื่อโลก เพื่อประเทศ เพื่อเมือง เพื่อคนรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นอนาคตแบ่งการพัฒนาเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ 17 ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2558 และ ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2573 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามรับรองเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายดังกล่าวด้วย

ในขณะที่เมืองกรุงเทพมหานครมีปัญหา น้ำเสีย ขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศ และน้ำทะเลกัดเซาะพื้นที่ป่าชายเลนชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ใช้งบประมาณในการดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ 2552 – 2558 เฉลี่ยปีละ 4,536 ล้านบาท แต่ยังไม่มีการประเมินผลในภาพรวมของกรุงเทพมหานครประกอบกับกรุงเทพมหานครไม่มีกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมและติดตามประเมินผลเป็นผลให้กรุงเทพมหานครไม่ทราบผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาและความคุ้มค่าในการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงควรมี “กรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2573” เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน โดยการจัดทำโครงการ “กรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน: ด้านสิ่งแวดล้อม” ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีกรอบทิศทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความยั่งยืนตามแนวทางของประเทศไทยและสหประชาชาติ
- 2) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2573
- 3) เพื่อเป็นแนวทางในการติดตามประเมินผลการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน

3. เป้าหมาย

จัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2573 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักการระบายน้ำ สำนักอนามัย สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล ขต 50 สำนักงานเขต จำนวน 150 คน และการจัดทำกรอบพัฒนาฯ แล้วเสร็จภายใน - 2 - พ.ศ. 2559

4. ปัจจัยความสำเร็จ

เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2573

5. แผนปฏิบัติการ

ระยะที่ 1 การเตรียมการ ประกอบด้วย การขออนุมัติดำเนินโครงการ การกำหนดทีมงาน การจัดทำคำสั่งคณะทำงาน การเตรียมการเพื่อการรวบรวมข้อมูล และการเตรียมการในการจัดประชุมกลุ่มย่อย

ระยะที่ 2 ปฏิบัติจริง ประกอบด้วย การจัดประชุมคณะทำงานจัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การจัดทำคำสั่งฯ ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม การวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่ผ่านมา การจัดทำข้อมูลและเอกสารประกอบการประชุม การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการตามแนวทางที่กำหนด การสรุปผลจากการประชุมกลุ่มย่อยการยกร่างกรอบการพัฒนาฯ และจัดประชุมคณะทำงานฯ เพื่อพิจารณาร่างกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573

ระยะที่ 3 ติดตามผล ประกอบด้วย การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการฯ

6. ระยะเวลาดำเนินการ ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2559

7. งบประมาณของโครงการ จำนวน 208,000.- บาท

8. การประเมินผลโดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ คือ

8.1 มีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้าร่วมประชุม จำนวนรวม ร้อยละ 80

8.2 จัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573

แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม 2559

9. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การนำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสำนักยุทธศาสตร์ฯ ควรดำเนินการ ดังนี้

9.1 นำเสนอกรอบการพัฒนาต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อประกาศใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2573

9.2 จัดประชุมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจนำกรอบการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ เป็นประจำทุกปี

9.3 กำหนดแนวทางและขอบเขตการติดตามประเมินผลการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องทุกปี

9.4 จัดทำรายงานการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม รายปี ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเผยแพร่อย่างต่อเนื่องทุกปี

9.5 ทบทวนและปรับปรุงกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 ทุก 3 – 5 ปี เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

กรุงเทพมหานครโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานครจัดการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลางรุ่นที่ 15 (บนก.15) ระหว่างวันที่ 7 มกราคม ถึงวันที่ 3 เมษายน 2558 รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การวางแผน การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์กฤติยา สัจจาร์ักษ์ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำรายงานฉบับนี้ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำในการจัดทำรายงานอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้ศึกษาได้พัฒนาแนวคิดในการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องที่ศึกษานี้ ได้เป็นระบบมากขึ้นและทำให้รายงานนี้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ตามรูปแบบที่สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณคณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่จากสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ได้อำนวยความสะดวกรวมทั้งได้ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำในการจัดทำรายงานอย่างต่อเนื่อง และขอบคุณเพื่อน ๆ บนก. 15 ทุกท่านที่ให้กำลังใจทำให้ผู้ศึกษามีความพลังเพิ่มขึ้นและสามารถทำรายงานลุล่วงอย่างดี

นางสาวกรสุภา นิตยวิมล

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	
กิตติกรรมประกาศ	
สารบัญ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	16
เป้าหมาย	16
ปัจจัยความสำเร็จ	16
นิยามศัพท์	16
แผนปฏิบัติการ	19
ระยะเวลาดำเนินการ	22
งบประมาณของโครงการ	22
แนวทางในการบริหารความเสี่ยง	22การประเมินผล 23
ข้อเสนอแนะ	23
บรรณานุกรม	24ภาคผนวก 25
ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	26

ชื่อโครงการ กรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน:ด้านสิ่งแวดล้อม

หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับการดำเนินโครงการด้านสิ่งแวดล้อมประจำปี พ.ศ.2552 – 2558 สูงสุดเป็นอันดับหนึ่งโดยเฉลี่ยใช้งบประมาณฯ ปีละ 4,536 ล้านบาท ยกเว้นงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2554 ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเป็นอันดับสอง หน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสำนักสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อแก้ไขฟื้นฟู ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดทำรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม การดูแลและเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครสำนักการระบายน้ำมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ควบคุม และดำเนินการเกี่ยวกับการระบายน้ำ การบำรุงรักษาทางระบายน้ำ การป้องกันน้ำท่วมและการกำจัดน้ำเสียของสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัยมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทั้ง 50 สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ที่จอดรถ การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยการจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง การสาธารณสุข การคุ้มครองดูแล บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาที่สาธารณะ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ และสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลมีหน้าที่สนับสนุนหน่วยงานด้านการวางแผนและประเมินผลการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนากรุงเทพมหานครให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีน่าสู่การดำรงชีวิตที่ปลอดภัยของประชาชนด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการป้องกันน้ำท่วม การระบายน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ ลดปริมาณมูลฝอยและน้ำของเสียกลับไปใช้ประโยชน์ การควบคุมมลพิษทางอากาศและเสียง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว รักษา พื้นที่ชุ่มน้ำพื้นที่ป่าชายเลนชายฝั่งทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร การรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์พลังงาน/การใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563) และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี(พ.ศ. 2556 - 2575) มีโครงการ/กิจกรรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวน 1,029 โครงการ/กิจกรรม ปี2557 จำนวน 1,002 โครงการ/กิจกรรมและปี2558 จำนวน 844โครงการ/กิจกรรม

การดำเนินโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานดังกล่าวมีหลายโครงการ/กิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนตามเป้าหมายพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs)ซึ่งเป็นวาระที่ผู้นำทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยให้การรับรองเพื่อส่งเสริมให้ประเทศและเมืองทั่วโลกช่วยกันทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยกำหนดให้มีการรักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนไว้ในเป้าหมายที่ 7 ซึ่งมีสหประชาชาติเป็นแกนนำเริ่มตั้งแต่พ.ศ.2543เพื่อให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2558 และในขณะนี้ที่ประชุมสุดยอดระดับโลกจัดโดยสหประชาชาติได้กำหนดวาระการพัฒนายั่งยืน หลังปี

พ.ศ. 2558 เพื่อให้มีการพัฒนาต่อเนื่องอีก 15 ปี นับตั้งแต่ ปี 2558 – 2573 เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs) ทำให้การพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนยังคงเป็นกระแสหลักในการพัฒนาเมือง/มหานครในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่อไป

ในปัจจุบันนี้สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครโดยผ่านโปรแกรม Dailyplans แต่ยังไม่มีการประเมินผลการพัฒนาในภาพรวมระดับกรุงเทพมหานครอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมทำให้กรุงเทพมหานครไม่ทราบผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อมในประเด็นต่าง ๆ จากการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวนมากนอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังไม่มีการออกแบบทางการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำกับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นแนวทางในการติดตามประเมินผลการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงควรมีกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนากรุงเทพมหานครที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 ในบริบทของกรุงเทพมหานครและสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติ รวมทั้งเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการ/กิจกรรมสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถติดตามประเมินผลได้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การสร้างกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมจะใช้แนวคิดการพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในระดับโลกตามแนวทางของสหประชาชาติ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยและแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยจึงควรเป็นต้นแบบในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนให้กับเมืองอื่น ๆ ในประเทศไทย ดังนั้นการสร้าง/จัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม จึงควรศึกษาแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยประกอบกับกรุงเทพมหานครรับเชิญเพื่อเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการจัดทำกรอบการพัฒนาฯ ครั้งนี้จึงควรศึกษาแนวคิดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติในส่วนของกรุงเทพมหานคร ได้มีแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอยู่แล้วตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 12 ปี พ.ศ. 2552 – 2563 จึงควรศึกษาแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในการจัดทำกรอบการพัฒนาฯ ในครั้งนี้ด้วย เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2560 – 2573 มีความสอดคล้องหรือเชื่อมโยงแนวคิดการพัฒนาฯ ที่มีอยู่เดิม

โดยสรุปคือ ในการสร้าง/จัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 จะมีการศึกษาแนวคิดและตัวชี้วัดเพื่อการติดตามประเมินผลการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติแนวคิดและตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศไทยรวมทั้งแนวคิดและตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่เป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางหรือประเด็นการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2573 เพื่อให้กรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 มีประเด็นการพัฒนาและตัวชี้วัดที่สอดคล้อง

และครอบคลุมเป็นต้นแบบของการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในประเทศไทย และมีประเด็นการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติเพื่อเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในระดับนานาชาติ ทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียน ภูมิภาคเอเชีย และระดับโลก สนับสนุนให้กรุงเทพมหานครนำผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาฯ ตามกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมตามวาระของโลกซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทและศักยภาพของกรุงเทพมหานครในเวทีนานาชาติ

การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนระดับโลก

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมีบทบาทในสังคมโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 โดยองค์การสหประชาชาติจัดให้มีการประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ณ กรุงสต็อกโฮล์มประเทศสวีเดน เรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรที่ฟุ่มเฟือยเกินขีดความสามารถที่ทรัพยากรที่มีอยู่ในโลกนี้จะรับได้ ผลจากการประชุมดังกล่าวทำให้ทั่วโลกสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 สหประชาชาติโดยสมัชชาโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาได้ศึกษาเรื่องการสร้างความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาและเผยแพร่เอกสารชื่อ Our Common Future เรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยและเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาใหม่โดยให้มุ่งเน้นการพัฒนาที่ทำให้สิ่งแวดล้อมมีความปลอดภัยสอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติ รวมทั้งได้เสนอว่ามนุษย์มีความสามารถทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อสหประชาชาติจัดการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ณ กรุงริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิลในปี พ.ศ. 2535 ผลจากการประชุมครั้งนี้ มีผู้แทนระดับประเทศ จำนวน 178 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมกันลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทของโลกที่ประเทศสมาชิกต้องตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและต้องร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นในโลก โดยกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล พร้อมทั้งกระตุ้นให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ สร้างกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ให้การคุ้มครองทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อผลประโยชน์ของคนรุ่นต่อไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 สหประชาชาติจัดการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ นำไปสู่พันธกรณีของประเทศสมาชิกประมาณ 180 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ที่ต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ 21 ต่อไป เพื่อดำเนินงานการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กว้างขวางและมีผลในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น พันธกรณีที่สำคัญคือ กำหนดให้ประเทศสมาชิกจะต้องบรรลุข้อตกลงในการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) ร่วมกันให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2558 ประเทศสมาชิกควรมุ่งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ รวมถึงการพัฒนาด้านการศึกษาและการจัดหาบริการด้านสุขภาพอนามัยให้ประชาชนอย่างทั่วถึง และเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อกระตุ้นให้ประชากรทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมของแต่ละประเทศ ต้องร่วมกันเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา และร่วมกันพิทักษ์

สิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป จนกระทั่งปี พ.ศ. 2555 สหประชาชาติได้จัดการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ กรุงริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล หรือ เรียกว่า “การประชุม Rio + 20” เนื่องจากเป็นช่วงเวลาครบรอบ 20 ปีของการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ที่เคยจัดประชุมมา ในปีพ.ศ. 2535 ผลจากการประชุมครั้งนี้ได้มีการเผยแพร่เอกสารเรื่อง “อนาคตที่เราต้องการ (The Future We Want) ซึ่งได้แสดงวิสัยทัศน์ร่วมและข้อตกลงของประมุขแห่งประเทศหัวหน้ารัฐบาล และผู้แทนระดับสูงของรัฐบาล รวมทั้งประเทศไทยที่มีศาสตราจารย์ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ได้ทรงเสด็จเป็นองค์หัวหน้าคณะผู้แทนไทย โดยที่ผู้แทนจาก 132 ประเทศ ยืนยันคำมั่นที่มีต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและรับรองว่าจะส่งเสริมให้เกิดอนาคตที่ยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อโลก เพื่อคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

สรุปได้ว่าการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในระดับโลกมีระยะดำเนินการ 30 ปี แบ่งเป็น 2 ระยะ ๆ ละ 15 ปี ระยะที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2558 ซึ่งได้ดำเนินมาแล้วและจะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2558 และระยะที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2573 จะเริ่มนำไปสู่การปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป จนถึงปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ(Millennium Development Goals : MDGs)ด้านสิ่งแวดล้อมมุ่งเน้นการรักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาระยะที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2558 มีจุดมุ่งหมายและตัวชี้วัด ดังนี้

เป้าหมายและจุดมุ่งหมาย จากการประกาศศาสตร์	ตัวชี้วัดเพื่อติดตามความก้าวหน้า
เป้าหมายที่ 7 :รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	
จุดมุ่งหมาย 7. ก: บูรณาการหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นนโยบายและแผนงานของประเทศและพื้นที่ฟูการสูญเสียของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม จุดมุ่งหมาย7. ข : ลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และการอัตราการสูญเสียลดลงอย่างมีนัยสำคัญบรรลุเป้าหมายภายในปี 2553	7.1 สัดส่วนของพื้นที่ปกคลุมด้วยป่าไม้ 7.2 การปล่อย CO2 รวมต่อหัวและต่อ 1 ดอลลาร์ GDP (PPP) 7.3 การบริโภคของสารทำลายโอโซน 7.4 สัดส่วนของปลาภายในขอบเขตที่ปลอดภัยทางชีวภาพ 7.5 สัดส่วนของแหล่งน้ำที่ใช้ทั้งหมด 7.6 สัดส่วนของพื้นที่บนบกและในทะเลที่มีการป้องกัน 7.7 สัดส่วนของประเภทของสิ่งมีชีวิต (species) ที่สูญพันธุ์จากการถูกคุกคาม
จุดมุ่งหมาย 7.ค: สัดส่วนของคนที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและสุขอนามัยขั้นพื้นฐานได้อย่างยั่งยืนลดลงครึ่งหนึ่งภายในปี 2558	7.8 สัดส่วนของประชากรที่ใช้น้ำดื่มจากแหล่งน้ำที่ปรับปรุงแล้ว 7.9 สัดส่วนของประชากรที่ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางสุขาภิบาลที่ปรับปรุงแล้ว
จุดมุ่งหมาย 7.ง: ภายในปี 2563 จะประสบความสำเร็จในการปรับปรุงสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด อย่างน้อย 100 ล้านคน	7.10 สัดส่วนของประชากรในเขตเมืองที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs)ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาระยะที่ 2 ระหว่างปี 2558 – 2573มีเป้าหมายในการพัฒนา 5 เป้าหมาย คือ การมีความพร้อมในการจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืนสำหรับทุกคนการเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัยอย่างยั่งยืน เชื่อถือได้และราคาไม่แพงสำหรับทุกคนการเร่งรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลให้เป็นไปอย่างยั่งยืนและการพิทักษ์ บูรณะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ภัยแล้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเครือข่ายการแก้ปัญหาการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (UN Sustainable Development Solutions Network : SDSN) ได้นำเสนอกรอบตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการติดตามและวัดผลการพัฒนาที่ยั่งยืนตาม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs) หลังปี พ.ศ. 2558 มีตัวชี้วัดด้าน สิ่งแวดล้อม ดังนี้

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2558 - 2573	ตัวชี้วัด
1. การมีความพร้อมในการจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืนสำหรับทุกคน	<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละของประชากรใช้น้ำที่ปลอดภัยจากการให้บริการภายในเมือง/ชนบท ร้อยละของประชากรใช้บริการสุขาภิบาลที่ปลอดภัยจากการให้บริการภายในเมือง/ชนบท ร้อยละการไหลของน้ำเสียได้รับการบำบัดให้อยู่ในมาตรฐานแห่งชาติตามแหล่งที่มาในประเทศและอุตสาหกรรม ร้อยละของแหล่งน้ำที่ใช้ทั้งหมด
2. การเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัยอย่างยั่งยืน เชื่อถือได้ และราคาไม่แพงสำหรับทุกคน	<ol style="list-style-type: none"> ร้อยละการแบ่งปันของประชากรที่สามารถเข้าถึงการแก้ปัญหาในการปรุงอาหารที่ทันสมัย ร้อยละการแบ่งปันของประชากรที่สามารถเข้าถึงไฟฟ้าที่เชื่อถือได้ภายในเมืองและชนบท การสร้างแรงจูงใจด้านพลังงานคาร์บอนต่ำในภาคการผลิตไฟฟ้า(วัดเป็นเหรียญสหรัฐอเมริกา/MWh หรือ เหรียญสหรัฐอเมริกา/ตันของการหลีกเลี่ยง CO₂) อัตราของการปรับปรุงความเข้มพลังงานหลัก
3. การเร่งรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> นายยุทธศาสตร์การลดคาร์บอนในเชิงลึกที่มีรายละเอียดและโปร่งใส เท่ากับ 2°C หรือต่ำกว่า- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคาร์บอนทั่วโลกและกำหนดเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี 2563 2573 และ 2593 ความเข้ม CO₂ ของกำลังการผลิตไฟฟ้าใหม่ที่ติดตั้งรถยนต์ใหม่ และรถบรรทุก การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิภาคการเกษตร ป่าไม้ และภาคการใช้ที่ดินอื่น ๆ
4. การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลให้เป็นไปอย่างยั่งยืน	<ol style="list-style-type: none"> ดัชนีความอุดมสมบูรณ์ของมหาสมุทร ร้อยละของปลาในขอบเขตที่ปลอดภัยทางชีวภาพ
5. การพิทักษ์ อนุรักษ์ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้ง และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ	<ol style="list-style-type: none"> การเปลี่ยนแปลงประจำปีในพื้นที่ป่าไม้และที่ดินเพาะปลูก พื้นที่ของป่าภายใต้การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนเป็นเปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่าไม้ การแสดงข้อมูลการป้องกันพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ

การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีแนวคิดมุ่งให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติและคงไว้ซึ่งคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและสงวนรักษาไว้ให้คนรุ่นอนาคตรวมทั้งการกระจายโอกาสและการมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 24 ตัวชี้วัด เพื่อตรวจวัดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังนี้

1. ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมรายสาขา
2. ปริมาณการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
3. สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมด
4. สัดส่วนปริมาณของเสียที่ถูกนำมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ต่อของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้น
5. จำนวนองค์กรที่มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม/ผลิตภัณฑ์หลากหลาย
6. อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด
7. ร้อยละประชากรที่ไม่เจ็บป่วยต่อประชากรทั้งหมด
8. ร้อยละความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินจากอัคคีภัยและอุบัติเหตุ
9. สัดส่วนคดีอาชญากรรมและยาเสพติดต่อประชากร
10. สัดส่วนของหญิงและชายที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น
11. สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ
12. สัดส่วนของพื้นที่ป่าชายเลนเทียบกับอดีต
13. ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ต่อชั่วโมง
14. สัดส่วนแหล่งที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ที่อยู่ในสถานภาพอันตรายที่อยู่ในพื้นที่คุ้มครอง
15. สัดส่วนปริมาณน้ำผิวดินที่นำมาใช้ต่อปริมาณที่มีอยู่ทั้งหมดและปริมาณน้ำใต้ดินที่ใช้ต่อปริมาณที่สามารถใช้งานได้
16. สัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอย่างต่ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ต่อแหล่งน้ำทั้งหมด
17. สัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการแก้ไข
18. ร้อยละคุณภาพอากาศในเมืองหลักที่เกินค่ามาตรฐาน
19. สัดส่วนของเสียที่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้อง
20. ปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตร
21. สัดส่วนพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง
22. จำนวนเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
23. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
24. ปริมาณการใช้สารทำลายโอโซน

การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ “มหานครแห่งความยั่งยืน” ไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563) มีแนวคิดมุ่งให้ความสำคัญในการพัฒนาเมืองอย่างสมดุลภายใต้หลักการ “Green” หมายถึงการพัฒนาเมืองให้มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดีควบคู่ไปกับการผลิตการค้า และการบริการที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง สภาพแวดล้อมที่ดีของเมืองจะกลายเป็นข้อได้เปรียบในเชิงของการตลาดเนื่องจากผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อราคาสินค้าหรือบริการควบคู่ไปกับความสนใจผลกระทบของกระบวนการผลิตของสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติด้วย เหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้กรุงเทพมหานครส่งเสริมให้มีการผลิต การค้า และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา กรุงเทพมหานครได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนากรุงเทพมหานครไปในทิศทางเดียวกันตลอดมา คือ “การพัฒนากรุงเทพมหานครสู่มหานครสีเขียว (Green)” โดยกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าหมายและตัวชี้วัดของการพัฒนาไว้ในนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563) และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 – 2575) ประเด็นและแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ปรากฏอยู่ในนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี และระยะ 20 ปี สรุปได้ดังนี้

1. การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเมืองกรุงเทพมหานครตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มจึงมีปัญหาน้ำท่วมอย่างต่อเนื่อง มาจากสาเหตุหลัก คือ น้ำฝนมีปริมาณมาก น้ำเหนือหลากและน้ำทะเลหนุน มีแนวทางดำเนินการประกอบด้วย การเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำ และการบริหารจัดการน้ำและป้องกันน้ำท่วมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. การแก้ไขปัญหาหมอกพิษ กรุงเทพมหานครได้ตระหนักว่า ปัญหาขยะมูลฝอย มลพิษทางน้ำ อากาศ และเสียง มีผลกระทบในทางลบต่อสุขภาพของประชาชนและความเสื่อมโทรมของเมือง จึงกำหนดแนวทางเพื่อลดมลพิษดังกล่าว ดังนี้

2.1 การจัดการขยะมูลฝอย มีแนวทางดำเนินการประกอบด้วย การลดปริมาณขยะมูลฝอยและการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะตามหลักวิชาการ

2.2 การจัดการน้ำเสีย มีแนวทางดำเนินการประกอบด้วย การเพิ่มประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังและติดตามคุณภาพน้ำแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และการส่งเสริมประชาชนลดพฤติกรรมก่อมลพิษทางน้ำ

2.3 การจัดการมลพิษทางอากาศ และเสียง มีแนวทางดำเนินการประกอบด้วย การเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมมลพิษทางอากาศและเสียงและส่งเสริมการลดกิจกรรมและการใช้ที่ดินที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพอากาศและมลภาวะทางเสียง

3. การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและภูมิทัศน์ที่สวยงาม พื้นที่สีเขียวเป็นแหล่งสร้างอากาศบริสุทธิ์ให้แก่เมือง กรองมลภาวะทางอากาศ สร้างร่มเงา ลดอุณหภูมิของเมือง และใช้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจรองรับกิจกรรมทางสังคมของประชาชน การที่เมืองมีภูมิทัศน์สวยงามเป็นการเสริมสร้างเสน่ห์ของเมืองทำให้ประชาชนมีความประทับใจและมีความสุข มีแนวทางดำเนินการประกอบด้วย การคุ้มครอง อนุรักษ์ และเพิ่มปริมาณพื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของเมืองกรุงเทพมหานคร และการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่สาธารณะใน

กรรมสิทธิ์ของกรุงเทพมหานครให้มีความสวยงาม และร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณูปโภคนำสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ลงดินเพื่อไม่ให้มีสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์กรุงรัง รวมทั้งส่งเสริมภาคหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและความสวยงามทางสภาพแวดล้อมในอาคาร และที่ดินที่ครอบครอง

4. การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลน เพื่อหยุดยั้งการสูญเสียป่าชายเลนบริเวณชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนของ กรุงเทพมหานครและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าให้กลับมามีความสมบูรณ์เป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแนวทางการดำเนินการ ได้แก่การป้องกันไม่ให้เกิดการกัดเซาะพื้นที่ป่าชายเลนชายทะเลบางขุนเทียนเพิ่มขึ้น และการฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนให้กลับมามีความสมบูรณ์

5. การรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีผลต่อการลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มีความรู้ความเข้าใจมีความพร้อมในการรับมือ และลดความเสี่ยงของผลกระทบอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย การสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลให้กรุงเทพมหานครมีกรอบทิศทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ การสร้างความสามารถในการปรับตัวของคนกรุงเทพฯ เพื่อรับมือและลดความเสี่ยงของผลกระทบอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างเครือข่ายภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของ กรุงเทพมหานครกับหน่วยงานภายในและต่างประเทศในการรับมือและลดความเสี่ยงของผลกระทบอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

6. การอนุรักษ์พลังงาน/การใช้พลังงานทดแทน/พลังงานทางเลือก เพื่อสร้างความตระหนักรู้และการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก รวมถึงการผลักดันให้ กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรประหยัดพลังงานด้วยความร่วมมือร่วมใจของข้าราชการและบุคลากรของ กรุงเทพมหานครมีแนวทางการดำเนินการประกอบด้วย การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานทดแทน การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนปรับ/เปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงานและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานกรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่แล้ว และความสอดคล้องของการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และสหประชาชาติ

ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของ กรุงเทพมหานครที่มีอยู่แล้ว*	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของ ประเทศไทย	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติ
1. การจัดการคุณภาพน้ำ	การจัดการคุณภาพน้ำ	การจัดการคุณภาพน้ำและสุขาภิบาล
1.1 ร้อยละของปริมาณน้ำเสียชุมชนได้รับการบำบัด	1. สัดส่วนปริมาณน้ำผิวดินที่นำมาใช้ต่อปริมาณที่มีอยู่ทั้งหมด และปริมาณน้ำใต้ดินที่ใช้ต่อปริมาณที่สามารถใช้งานได้	1. ร้อยละของประชากรใช้น้ำที่ปลอดภัยจากการให้บริการภายในเมือง/ชนบท
1.2 จำนวนคลองที่ได้รับการพัฒนาระบบไหลเวียนน้ำให้มีความสามารถในการป้องกันน้ำ	2. สัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอย่างต่ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้	2. ร้อยละของประชากรใช้บริการสุขาภิบาลที่ปลอดภัยจากการให้บริการ

ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่แล้ว*	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศไทย	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติ
ท่วมนและมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้น้ำในคลอง	ต่อแหล่งน้ำทั้งหมด	ภายในเมือง/ชนบท
1.3พื้นที่คุณภาพน้ำในคลองเป้าหมายในพื้นที่ให้บริการบำบัดน้ำเสีย - ยกระดับคุณภาพน้ำทิ้ง (ค่า BOD) (มิลลิกรัม/ลิตร) - พื้นที่คุณภาพน้ำ (ค่า DO) (มิลลิกรัม/ลิตร) - รักษาคุณภาพน้ำ (ค่า DO) (มิลลิกรัม/ลิตร)		3. ร้อยละการไหลของน้ำเสียได้รับการบำบัดให้อยู่ในมาตรฐานแห่งชาติตามแหล่งที่มาในประเทศและอุตสาหกรรม 4. ร้อยละของแหล่งน้ำที่ใช้ทั้งหมด
1.4ร้อยละของน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ		
1.5ร้อยละของจุดตรวจวัดมีค่าเฉลี่ยของค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ≥ 2.0 มิลลิกรัม/ลิตร		
1.6ร้อยละของจุดตรวจวัดมีค่าเฉลี่ยของค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ≥ 3.0 มิลลิกรัม/ลิตร		
การจัดการมูลฝอย		
1.7อัตราการเกิดมูลฝอย (กิโลกรัม/คน/วัน)		
1.8ปริมาณมูลฝอยที่คัดแยกที่แหล่งกำเนิดและนำกลับไปใช้ประโยชน์ (Reuse) เพิ่มขึ้น		
1.9. ปริมาณมูลฝอยอันตรายที่สามารถคัดแยกที่แหล่งกำเนิด นำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น		
1.10ปริมาณกากไขมันที่สามารถคัดแยกที่แหล่งกำเนิด และได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล		
2. การเพิ่มพื้นที่สีเขียว	พื้นที่ป่าไม้	การพิทักษ์ บูรณะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ภัยแล้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
2.1 พื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะต่อประชากร (ตารางเมตร/คน)	สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ	1. การเปลี่ยนแปลงประจำปีในพื้นที่ป่าไม้และที่ดินเพาะปลูก
2.2ร้อยละของพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมของเมืองที่ดีต่อพื้นที่กรุงเทพมหานคร		2. พื้นที่ของป่าภายใต้การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนเป็นเปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่าไม้
2.3ร้อยละของพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่ของกรุงเทพมหานครทั้งหมด		3. การแสดงข้อมูลการป้องกันพื้นที่ที่มี

ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่แล้ว*	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศไทย	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติ
		ความหลากหลายทางชีวภาพ
3. การรักษา พื้นที่พื้นที่ป่าชายเลนชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนกรุงเทพมหานคร	พื้นที่ป่าชายเลน	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลให้เป็นไปอย่างยั่งยืน
3.1 ที่ดินเลนชายฝั่งทะเลที่เพิ่มขึ้น (เมตร)	สัดส่วนของพื้นที่ป่าชายเลนเทียบกับอดีต	1. ดัชนีความอุดมสมบูรณ์ของมหาสมุทร 2. ร้อยละของปลาในขอบเขตที่ปลอดภัยทางชีวภาพ
3.2 ขนาดป่าชายเลนที่เพิ่มขึ้น (เมตร)		
3.3 อัตราการกัดเซาะลดลง (เมตร)		
4. การรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		การลดคาร์บอนไดออกไซด์
4.1 แผนงาน โครงการ กิจกรรมภายใต้แผนแม่บทด้วยการเปลี่ยน แปลงสภาพภูมิอากาศของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556 -2559 ถูกนำไปดำเนินการ		1. นำยุทธศาสตร์การลดคาร์บอนในเชิงลึกที่มีรายละเอียดและโปร่งใส เท่ากับ 2°C หรือต่ำกว่า – ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี 2563 2573 และ 2593 2. ความเข้ม CO ₂ ของกำลังการผลิตไฟฟ้าใหม่ที่ติดตั้งรถยนต์ใหม่ และรถบรรทุก 3. การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิภาคการเกษตร ป่าไม้และภาคการใช้ที่ดินอื่น ๆ
4.2 ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร กับหน่วยงานภายในและต่างประเทศด้านการเปลี่ยน แปลงสภาพภูมิอากาศ		
5. การลดภาวะโลกร้อน/การอนุรักษ์พลังงาน/การใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก	การใช้พลังงาน	การเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัยอย่างยั่งยืนเชื่อถือได้และราคาไม่แพงสำหรับทุกคน
5.1 ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอน-ไดออกไซด์ (CO ₂) ต่อประชากร (ตัน/คน/ปี)	1. ปริมาณการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ 2. สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมด 3. ร้อยละคุณภาพอากาศในเมืองหลักที่เกินค่ามาตรฐาน 4. จำนวนเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 6. ปริมาณการใช้สารทำลาย	1. ร้อยละการแบ่งปันของประชากรที่สามารถเข้าถึงการแก้ปัญหาในการปรุงอาหารที่ทันสมัย 2. ร้อยละการแบ่งปันของประชากรที่สามารถเข้าถึงไฟฟ้าที่เชื่อถือได้ภายในเมืองและชนบท 3. การสร้างแรงจูงใจด้านพลังงานคาร์บอนต่ำในภาคการผลิตไฟฟ้า(วัดเป็นเหรียญสหรัฐอเมริกา/MWh หรือเหรียญสหรัฐอเมริกา/ตันของการหลีกเลี่ยง CO ₂) 4. อัตราของการปรับปรุงความเข้มพลังงานหลัก
5.2 ร้อยละของชาวกรุงเทพฯที่ไม่พึ่งพารถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทางประจำวัน		
5.3 ร้อยละของผู้สู้อัจฉริยะด้วยจักรยานเพิ่มขึ้น		
5.4 ร้อยละต่อปีที่เพิ่มขึ้นของชุมชนที่มีวิถีชีวิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		
5.5 ความสำเร็จของกิจกรรมหรือโครงการรณรงค์และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงาน		
5.6 การลดอัตราการเพิ่มการใช้พลังงานไฟฟ้าและเชื้อเพลิงในหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร		
5.7 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของบุคลากรในหน่วยงานฯ ที่		

ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่แล้ว*	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศไทย	ตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติ
มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การประหยัดพลังงาน การปรับใช้พลังงานทดแทน หรือพลังงานทางเลือก	โอโซน	
5.8 ร้อยละของอาคารควบคุมใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพตามกฎหมายกำหนด กำหนดมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการพลังงาน สามารถลดการใช้พลังงานไฟฟ้าตามเป้าหมายที่กำหนด		
การจัดการมลพิษทางอากาศ		
5.9 ร้อยละของจำนวนข้อมูลคุณภาพอากาศที่มีการตรวจวัด		
5.10 ร้อยละของจำนวนครั้งที่ตรวจวัดฝุ่นรวม (TSP) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเทียบกับจำนวนครั้งที่ตรวจวัดทั้งหมดในรอบปี (พื้นที่ทั่วไป)		
5.11 ร้อยละของจำนวนครั้งที่ตรวจวัดฝุ่นขนาดเล็ก (PM ₁₀) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเทียบกับจำนวนครั้งที่ตรวจวัดทั้งหมดในรอบปี (พื้นที่ทั่วไป)		
5.12 ร้อยละของจำนวนครั้งที่ตรวจวัดฝุ่นรวม (TSP) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเทียบกับจำนวนครั้งที่ตรวจวัดทั้งหมดในรอบปี (พื้นที่ริมถนน)		
5.13 ร้อยละของจำนวนครั้งที่ตรวจวัดฝุ่นขนาดเล็ก (PM ₁₀) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเทียบกับจำนวนครั้งที่ตรวจวัดทั้งหมดในรอบปี (พื้นที่ริมถนน)		
5.14 ร้อยละของยานพาหนะที่ปล่อยมลพิษทางอากาศผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อเทียบกับยานพาหนะที่รับการตรวจวัดทั้งหมดในรอบปี		
5.15 ร้อยละของสถานที่ก่อสร้างอาคารสูงในกรุงเทพฯ ได้รับการติดตามตรวจสอบการควบคุมฝุ่นละอองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
5.16 ร้อยละของผู้ขายอาหารปิ้งย่างเนื้อสัตว์บนเปลวไฟโดยตรงมีการควบคุมมลพิษทางอากาศ		
5.17 ร้อยละของยานพาหนะฯ ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อเทียบกับยานพาหนะฯ ที่ตรวจวัดระดับเสียงทั้งหมดในรอบปี		

หมายเหตุ * ตัวชี้วัดที่ปรากฏอยู่ในแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 – 2555 แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556 -2559) นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 – 2575)

จากการศึกษาเปรียบเทียบตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย และสหประชาชาติ ตามตารางการเปรียบเทียบตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่แล้ว และความสอดคล้องของการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และสหประชาชาติ ปรากฏว่า กรุงเทพมหานครมีตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และสหประชาชาติ ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการคุณภาพน้ำและมูลฝอยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวการรักษา พื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนกรุงเทพมหานครการรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการลดภาวะโลกร้อน/การอนุรักษ์พลังงาน/การใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก และการจัดการมลพิษทางอากาศ

สถานการณ์ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สถานการณ์ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่นำมาแสดงในที่นี้ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบทำให้การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างไม่ยั่งยืน กล่าวคือ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน ทำลายความปกติสุขในการดำเนินชีวิตของพืชและสัตว์ระบบนิเวศของเมืองกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเป็นปัญหาในภาพรวมของระบบนิเวศของเมืองที่กระทบต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการคนในรุ่นปัจจุบันและรุ่นต่อไปในอนาคต ประกอบด้วย

1) **ปัญหาน้ำเสียค่าความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) ตามจุดเก็บต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** มีสาเหตุมาจากแม่น้ำหรือคลองได้รับการปนเปื้อนสะสมตลอดช่วงที่ไหลผ่านเขตชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ตลอดสองข้างของลำน้ำ น้ำเสียในแม่น้ำและคลองส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในน้ำ และการใช้ประโยชน์จากน้ำ รวมทั้งอาจเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำ

2) **ปัญหาขยะมูลฝอยปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น** เนื่องจากจำนวนประชากรในกรุงเทพฯ จะเพิ่มขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ประกอบกับวิถีชีวิตและรูปแบบการใช้ทรัพยากรที่ฟุ่มเฟือยส่งผลให้ปริมาณมูลฝอยรวมทั้งของเสียในรูปแบบอื่นจะมีเพิ่มมากขึ้น

3) **ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนการทรุดตัวของชายฝั่งทะเล** เนื่องมาจากการกัดเซาะชายฝั่งทะเลบางขุนเทียน มีค่าการทรุดตัวโดยเฉลี่ย 1.0 -2.0 เซนติเมตรต่อปีค่าระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 0.200 เซนติเมตรทำให้ชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนต้องเผชิญกับการกัดเซาะเพิ่มขึ้น

4) **ปัญหาการขาดพื้นที่สีเขียวกรุงเทพมหานครในปัจจุบันยังขาดพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะ/สวนหย่อม เพื่อให้บริการประชาชน มีพื้นที่น้อยเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานพื้นที่สีเขียว** การกระจายตัวของพื้นที่สีเขียวในลักษณะสวนสาธารณะสำหรับกิจกรรมสันทนาการของประชาชนยังไม่ทั่วถึงทุกเขตพื้นที่พื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษไม่เพียงพอและไม่กระจายทั่วทุกเขต โดยเฉพาะเขตพื้นที่ที่ประสบปัญหามลภาวะทางอากาศ

5) **ปัญหาการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการเตรียมมาตรการเพื่อรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในระบบนิเวศของเมือง ประเทศ และภูมิภาคซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องจนถึงระบบนิเวศของโลก การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของกรุงเทพมหานครจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเรื่องดังกล่าวและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง** ใน

ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครยังมีความรู้ไม่เพียงพอที่จะรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะในเรื่องน้ำท่วมและแผ่นดินไหว

6) ปัญหาการลดภาวะโลกร้อนและการอนุรักษ์พลังงานภาวะโลกร้อนเป็นวิกฤตการณ์ที่มีผลจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศเพิ่มสูงขึ้นมากเกินสมดุลของธรรมชาติ ส่งผลให้อุณหภูมิของชั้นบรรยากาศเพิ่มสูงขึ้น มีผลกระทบเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เริ่มจากผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) ทำให้สิ่งมีชีวิตดำรงอยู่ด้วยความยากลำบากเนื่องมาจากอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดการใช้พลังงานในรูปแบบต่าง ๆ ในปริมาณมากขึ้น การปรับสภาพอุณหภูมิให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตที่สะดวกสบายของคนกรุงเทพฯ อาจนำไปสู่การขาดแคลนพลังงานในอนาคตหากไม่สามารถบรรเทาให้คนกรุงเทพฯ มีพฤติกรรมการลดการใช้และประหยัดพลังงานรวมทั้งคัดค้านการใช้พลังงานทางเลือก

7) ปัญหามลพิษทางอากาศสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM₁₀ PM_{2.5} ก๊าซโอโซน และเบนซิน มีปริมาณสูงกว่ามาตรฐาน หากไม่ได้รับการแก้ไขจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับจำนวนรถยนต์ส่วนบุคคลยังคงมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเป็นตัวเร่งทำให้เพิ่มปริมาณมลพิษทางอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการจราจรติดขัดแออัดคับคั่งมากขึ้น

การวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ตามแนวทางของ SWOT Analysis นำไปสู่การกำหนดแนวทางการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. กรุงเทพมหานครมีนโยบายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน
2. มีแผนพัฒนากรุงเทพมหานครซึ่งระบุแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว รวมทั้งแสดงตัวชี้วัดและเป้าหมายของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม
3. กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องด้วยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แก่โครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่งหลายปีติดต่อกัน

จุดอ่อน (Weakness)

1. กรุงเทพมหานครมีหน่วยงานที่จัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนมากถึง 54 หน่วยงาน แต่ละหน่วยงานปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบของตนที่ยังขาดการบูรณาการกัน
2. สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลมีการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มีการประเมินผลการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอย่างเป็นรูปธรรม
3. กรุงเทพมหานครยังไม่มีกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมรวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินการ

โอกาส (Opportunity)

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนเป็นกระแสหลักที่สำคัญของการพัฒนาเมืองและการพัฒนาประเทศทั่วโลกโดยมีประมุขของประเทศและผู้นำรัฐบาลทั่วโลกพยายามสร้างร่วมมือเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนรวมทั้ง

แก้ไขปัญหาล้างแวล้อมเพื่อโลก เพื่อประเทศ เพื่อเมือง เพื่อคนรุ่นปัจจุบัน และเพื่อคนรุ่นอนาคตแสดงให้เห็นว่าปัญหาล้างแวล้อมเป็นปัญหาร่วมกันทั้งในระดับเมือง ระดับประเทศและระดับโลก ทำให้สหประชาชาติได้จัดการประชุมระดับโลกหลายครั้งและได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในวาระการพัฒนายั่งยืนตั้งแต่ พ.ศ. 2543จนถึงปัจจุบันเพื่อให้มีการพัฒนาดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องจึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs)เป็นแนวทางปฏิบัติการของโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2573 โดยยอมรับให้แต่ละเมืองหรือประเทศสามารถกำหนดประเด็นและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนายั่งยืนได้ตามสภาพปัญหาและบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละเมืองหรือประเทศ ซึ่งเป็นโอกาส (Opportunity)ของกรุงเทพมหานครในการเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเมืองด้านสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืนตามแนวทางของสหประชาชาติ

อุปสรรค (Threat)

1. กรุงเทพมหานครมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญนำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหาการใช้พลังงานและปัญหาการขาดพื้นที่สีเขียว อันเนื่องมาจากการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจที่ยั่งยืนโดยการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการพัฒนาเป็นจำนวนมากอย่างไม่คุ้มค่า การพัฒนาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทำให้เมืองกรุงเทพมหานครต้องสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ และเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบใหม่ๆ ยากต่อการฟื้นฟู

2. ปัญหาการกัดเซาะพื้นที่ป่าชายเลนชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนของกรุงเทพมหานครเนื่องจากการขาดแนวป้องกันคลื่นอย่างถาวร รวมทั้งเป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3. ปัญหาการมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอต่อการรับมือภัยพิบัติ(น้ำท่วมและแผ่นดินไหว)

โดยสรุปคือ แม้กรุงเทพมหานครจะมีจุดแข็งที่มีนโยบายและแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของโครงการ/กิจกรรมจำนวนมาก แต่ก็มีจุดอ่อนซึ่งต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ การจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของหลายหน่วยงานที่ขาดการบูรณาการ ประกอบกับยังขาดการประเมินผลในภาพรวมอย่างเป็นรูปธรรม และการไม่มีการรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมและติดตามประเมินผลซึ่งบ่งชี้ว่า การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครยังขาดทิศทางที่ชัดเจนและการประเมินผลความคุ้มค่าในการลงทุนในขณะที่กรุงเทพมหานครถูกคุกคามจากการมีปัญหาล้างแวล้อมทั้งด้านน้ำเสีย ขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศ น้ำทะเลกัดเซาะพื้นที่ป่าชายเลนชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนรวมทั้งการมีความรู้ไม่เพียงพอ ต่อการรับมือภัยพิบัติ กรุงเทพมหานครควรให้ความสำคัญต่ออุปสรรคดังกล่าว ด้วยการพยายามเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา อย่างไรก็ตาม การที่สหประชาชาติรับรองให้รัฐบาลของประเทศ เมืองและประชาชนทั่วโลกร่วมมือกัน มุ่งเน้นให้การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนเป็นกระแสหลักในปี พ.ศ. 2558 - 2573 นับได้ว่าเป็นโอกาสของกรุงเทพมหานครที่จะแก้ไขจุดอ่อนและอุปสรรคที่มีอยู่ นำไปสู่การเพิ่มจุดแข็งในการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยมุ่งให้การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมทุกประเด็นสู่การบรรลุเป้าหมายที่ยั่งยืน

ดังนั้น การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืนของกรุงเทพมหานครจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ดำรงอยู่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นรวมทั้งเพิ่มความคุ้มค่าในการลงทุน เพื่อตอบสนองต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน และมีสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อส่งมอบให้คนรุ่นต่อไปในอนาคต

ภารกิจที่กรุงเทพมหานครควรให้ความสำคัญ ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอยมลพิษทางอากาศ การประหยัดพลังงานการส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะพื้นที่ป่าชายเลนชายฝั่งทะเลบางขุนเทียน และการเตรียมการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบกับกรุงเทพมหานครในฐานะเมืองหลวงของประเทศไทยและเป็นเมืองหนึ่งที่โดดเด่นในภูมิภาคเอเชียและในเวทีโลก ควรกำหนดประเด็นและตัวชี้วัดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในบริบทของกรุงเทพมหานครซึ่งมีประเด็นและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศไทยและวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลกคือเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs)ด้วยการจัดทำ “กรอบการพัฒนากกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 -2573” เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนโดยการจัดทำโครงการ “กรอบการพัฒนากกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน: ด้านสิ่งแวดล้อม” ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีกรอบทิศทางในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความยั่งยืนตามแนวทางของประเทศไทยและสหประชาชาติ
- 2) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560- 2573
- 3) เพื่อเป็นแนวทางในการติดตามประเมินผลการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืน

เป้าหมาย

จัดทำกรอบการพัฒนากกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมพ.ศ. 2560 - 2573 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักการระบายน้ำ สำนักอนามัย สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล และสำนักงานเขตทั้ง 50 สำนักงานเขต จำนวน150 คนแล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

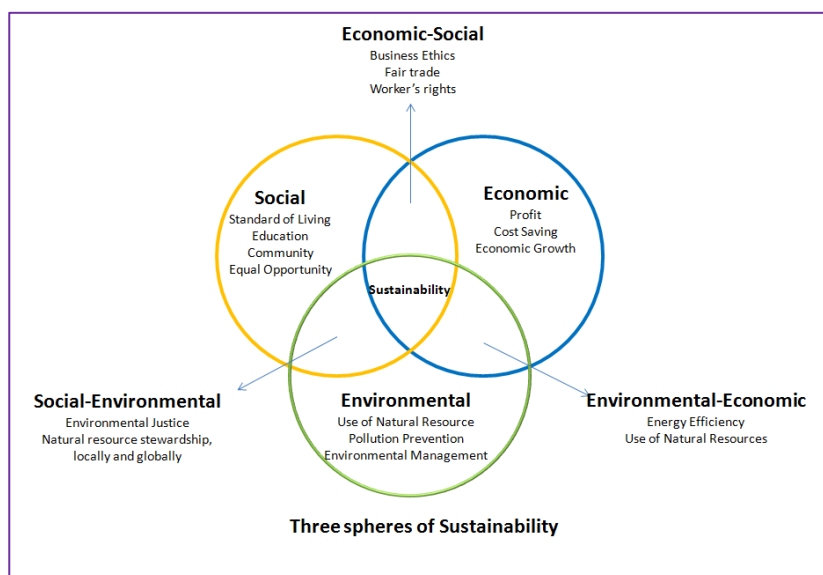
ปัจจัยความสำเร็จ

เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจากสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักการระบายน้ำ สำนักอนามัย สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล และสำนักงานเขตทั้ง 50 สำนักงานเขตมีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบการพัฒนากกรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560– 2573 ด้วยการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

นิยามศัพท์

การพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development)ตามคำนิยามของ World Commission on Environment and Development ในรายงาน Our Common Futureหมายถึง รูปแบบของการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง (Sustainabledevelopment is development

which meets the needs of the present generation without compromising the ability of future generations to meet their own needs)การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนจึงมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของคนรุ่นปัจจุบัน ไม่ใช่ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นและส่งมอบทรัพยากรที่ดีแก่คนรุ่นต่อไปในอนาคต เพื่อใช้ในการพัฒนาตอบสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงต้องการให้เกิดการพัฒนาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล ดังปรากฏในรูปต่อไปนี้

รูปวงกลม 3 วงของการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากรูปวงกลม 3 วงของการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการแสดงถึงการยึดหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable) เป็นศูนย์กลางมีมิติที่เชื่อมโยงกันระหว่างสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. มิติหลัก 3 มิติ ประกอบด้วย

- 1.1 มิติทางสังคม ได้แก่ มาตรฐานของการดำรงชีวิต การศึกษาการร่วมมือกันของชุมชน และโอกาสที่เท่าเทียมกัน
- 1.2 มิติทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลประโยชน์ที่ได้รับการประหยัดต้นทุน และการเติบโตทางเศรษฐกิจ
- 1.3 มิติทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันมลพิษและการจัดการทางสิ่งแวดล้อม

2. มิติความสัมพันธ์ 3 มิติ ประกอบด้วย

- 2.1 มิติความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและเศรษฐกิจ กลายเป็น “สังคม-เศรษฐกิจ(Economic -Social)” ได้แก่ การมีจริยธรรมทางธุรกิจ การค้าที่เป็นธรรมและสิทธิของคนงาน
- 2.2 มิติความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและสังคม กลายเป็น “สิ่งแวดล้อม-สังคม(Social - Environmental)” ได้แก่ การมีความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม และการดูแลทรัพยากรทางธรรมชาติในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

2.3 มิติความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม กลายเป็น “เศรษฐกิจ - สิ่งแวดล้อม (Environmental – Economic)” ได้แก่ การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ(Millennium Development Goals : MDGs)ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึงวาระการพัฒนาระดับโลก เพื่อส่งเสริมให้เมือง ประเทศและประชาชนทั่วโลกร่วมกันพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ 7 ได้แก่ การรักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2558 เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีอย่างยั่งยืนทั่วโลก

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(Sustainable Development Goals:SDGs)ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึงเป้าหมายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม5เป้าหมายสู่ความยั่งยืน ซึ่งกำหนดโดยคณะทำงานของสหประชาชาติว่าด้วยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(Open Working Group on SDGs) เป็นวาระในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในระดับโลก เพื่อส่งเสริมให้ประเทศ เมืองและประชาชนทั่วโลกใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2558 – 2573ดังนี้ เป้าหมายที่ 1การมีความพร้อมในการจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืนสำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 2ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัยอย่างยั่งยืนเชื่อถือได้และราคาไม่แพง เป้าหมายที่ 3เร่งดำเนินการเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าหมายที่ 4อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลให้เป็นไปอย่างยั่งยืนและเป้าหมายที่ 5พิทักษ์ บูรณะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ภัยแล้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติตลอดจนการคงไว้ซึ่งคุณภาพที่ดีของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและสงวนรักษาไว้ให้คนรุ่นอนาคตรวมทั้งการกระจายโอกาสและการมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

การพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาวะแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์รวมถึงการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อให้การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันมุ่งเน้นให้การพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างสมดุล เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นต่อไปในอนาคต

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ(ปี พ.ศ. 2559)						ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		
<p>สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดประชุมย่อยเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการดำเนินการของแต่ละทีม</p> <p>2.2 การจัดทำคำสั่งกรุงเทพมหานครเพื่อให้ผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ</p> <p>2.3 คณะทำงานแต่ละทีมศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเด็นที่รับผิดชอบทั้งในบริบทของโลกประเทศไทย และกรุงเทพมหานคร</p> <p>2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาของสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักการระบายน้ำ สำนักอนามัย และสำนักงานเขต 50 สำนักงานเขต</p> <p>2.5 การจัดทำข้อมูลและเอกสารประกอบการประชุม</p> <p>2.6 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานจากสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักการระบายน้ำ สำนักอนามัย สำนักยุทธศาสตร์ฯ และสำนักงานเขต 50 สำนักงานเขตจำนวน 150 คน โดยแบ่งการจัดประชุมฯ เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของโลก ประเทศไทย และกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเหตุผลความจำเป็นที่กรุงเทพมหานครต้องมีกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและส่วนที่ 2 เป็นการประชุมกลุ่มย่อยโดยแยกเป็นรายประเด็นหลักตามที่คณะทำงานจัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความ</p>		↔	↔				นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	
			↔		↔		นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	
					↔		นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ(ปี พ.ศ. 2559)						ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		
<p>ยังยืนด้านสิ่งแวดล้อมกำหนด</p> <p>2.7 การสรุปผลจากการประชุมกลุ่มย่อยของแต่ละทีม</p> <p>2.8 การยกร่างกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมพ.ศ.2560 – 2573 รายประเด็นหลัก โดยใช้ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย ข้อ 2.7 เป็นพื้นฐาน</p> <p>2.9 การยกร่างกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมพ.ศ.2560 – 2573ภาพรวมโดยใช้ข้อมูลจากร่างกรอบการพัฒนาฯ รายประเด็นหลักข้อ 2.8 เป็นพื้นฐาน</p> <p>2.10 การจัดประชุมคณะกรรมการจัดทำกรอบการพัฒนาฯ เพื่อพิจารณาร่างกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมพ.ศ. 2560 – 2573</p> <p>ระยะที่ 3 ติดตามผล</p> <p>3.1 ติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำกรอบการพัฒนา กรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมพ.ศ. 2560 – 2573ตามขั้นตอนที่กำหนด</p> <p>3.2 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการกรอบการพัฒนาฯ โดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด</p>				◊	◊	↔	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	
					↔		นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	
						↔	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	
		×	×	×			นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	
						×	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	

ระยะเวลาดำเนินการ

การดำเนินโครงการใช้ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2559

งบประมาณของโครงการ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการฯ เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 แผนงานส่งเสริมระบบบริหาร งานยุทธศาสตร์บริหารจัดการหมวดรายจ่ายอื่นค่าใช้จ่ายในการจัดทำกรอบการพัฒนารุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมพ.ศ. 2560- 2573 ในวงเงิน 208,000.- บาท (สองแสนแปดพันบาทถ้วน) ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย เป็นเงิน 192,000.- บาท และค่าวัสดุ เป็นเงิน 16,000.- บาท

แนวทางในการบริหารความเสี่ยง

1) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยง

- 1.1) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานจำนวนมากยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยและในระดับโลก
- 1.2) การผลิตเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการขาดความชัดเจนในนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ที่ใช้ในการประชุม และเอกสารแล้วเสร็จกระตุ้นขีดในวันจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 1.3) วิทยากรขาดทักษะความชำนาญในการนำการประชุมกลุ่มย่อย
- 1.4) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนในสังกัดสำนักยุทธศาสตร์ฯ ขาดทักษะความชำนาญในการวิเคราะห์ข้อมูลและยกกร่างกรอบการพัฒนารุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม รายประเด็นหลัก/ภาพรวม

2) แนวทางการบริหารความเสี่ยง

- 2.1) จัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องและส่งให้ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ล่วงหน้า โดยการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยและระดับโลก รวมทั้งจัดส่งให้ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาก่อนวันเข้าร่วมประชุมฯ ประมาณ 1 สัปดาห์
- 2.2) จัดทำเอกสารประกอบการประชุมฯ ที่เข้าใจง่ายและสะดวกในการปฏิบัติตาม ด้วยการออกแบบแนวทางการนำเสนอข้อมูลหรือตารางที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการประชุมฯ กลุ่มย่อย รายประเด็นหลัก เพื่อให้ผู้เข้าประชุมฯ สามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ในระยะเวลาสั้น ๆ
- 2.3) พัฒนาทักษะของวิทยากรและเตรียมอุปกรณ์ให้มีสภาพพร้อมใช้ โดยการประสานให้วิทยากรฝึกซ้อมการนำกลุ่มในการประชุมกลุ่มย่อย รายประเด็นหลักเพื่อให้วิทยากรมีความมั่นใจและสามารถเป็นผู้นำการประชุมกลุ่มย่อยตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับของผู้เข้าร่วมประชุมฯ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์ที่มีสภาพพร้อมใช้งานให้แก่วิทยากร
- 2.4) พัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและยกกร่างกรอบการพัฒนาฯ ของเจ้าหน้าที่ โดยการจัดการประชุม นักวิเคราะห์นโยบายและแผนในสังกัดสำนักยุทธศาสตร์ฯ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและฝึกทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลและยกกร่างกรอบการพัฒนารุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมโดยแยกการจัดประชุมการจัดทำยกกร่างกรอบการพัฒนาฯ รายประเด็นหลัก และภาพรวม

การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) มีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้าร่วมประชุม จำนวนรวมร้อยละ 80
- 2) จัดทำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 โดยมีประเด็นการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับความยั่งยืนของสหประชาชาติ แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม 2559

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การนำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) นำเสนอกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 ต่อผู้ว่า – ราชการกรุงเทพมหานครเพื่อประกาศใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2573
- 2) จัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นประจำทุกปีเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการนำกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 ไปสู่การปฏิบัติ
- 3) กำหนดแนวทางและขอบเขตการติดตามประเมินผลการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2573 และจัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องทุกปีเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการรวบรวมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในความรับผิดชอบส่งสำนักยุทธศาสตร์ฯ ดำเนินการประเมินผลการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร รายปี
- 4) จัดทำรายงานการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม รายปี ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเผยแพร่สำหรับผู้บริหารกรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศและดำเนินการจัดทำรายงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทุกปี
- 5) ทบทวนและปรับปรุงกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 – 2573 ทุก 3 – 5 ปี เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

กรุงเทพมหานคร สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, แผนการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556 – 2560.

กรุงเทพมหานคร สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 - 2563)

กรุงเทพมหานคร สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556- 2575).

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, อนาคตที่เราต้องการ (The future we want),คำแปล เอกสาร

ผลลัพธ์การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน, บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) : กรุงเทพฯ, 2556.

โสภารัตน์จารุสมบัติ,คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. การดำเนินงานของประเทศไทยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน, โครงการเวทีสาธารณะ: จับกระแส Rio +20 สู่อสังคมนไทย. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2558 จาก http://www.measwatch.org/sites/default/files/bookfile/Rio-Aj_Soparatana.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย, เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2546 การพัฒนาที่ยั่งยืน.

วีรญา ปรียาพันธ์. สถาบันไทยพัฒน์สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2558 จาก

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1422331981

Millennium Development Goals Indicators, The official United Nations site for the MDG. Indicators Retrieved February 8, 2015 from

<http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Host.aspx?Content=Indicators/OfficialList.htm>

Our Common Future, From One Earth to One World. Retrieved February 8, 2015 from <http://habitat.igc.org/open-gates/ocf-ov.htm>

Sustainable Development Solutions Network a global initiative for the United Nations.

Revised

working draft – November 25, 2014. Retrieved February 8, 2015 from

<http://unsdsn.org/wp-content/uploads/2014/11/141125-Indicator-working-draft-WEB.pdf>

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

1. ชื่อ-สกุลนางสาวกรสุภา นิตยวิมล

เกิดวันที่ 30 มีนาคม 2504

2. ตำแหน่งปัจจุบันนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์บริหารจัดการ

กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล

โทรศัพท์ 0 2225 7947

3. ประวัติการศึกษา

ปริญญาบัตร	ปีสำเร็จการศึกษา	สถาบัน
1. วิทยาศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยาสังคม)	2526	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง)	2542	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. Master of Arts in International Studies (Development & Cooperation)	2553	Korea University กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี